

دیدگاه

ابطال کارت سوخت پایانی بر سفره رانت خواران



همت قلی‌زاده کارشناس اقتصادی

● دولت دهم به‌خوبی پی به این نکته برده بود که با به‌چالش‌کشاندن نظام جهانی و استفاده از سیاست‌های تنش‌زا، کشور دچار تحریم خواهد شد؛ به‌همین‌دلیل، درصدد کنترل آثار تحریم با راهکارهای ابتکاری برآمدند. ازجمله کالاهایی که به کشور وارد می‌شد، فرآورده نفتی بنزین بود؛ زیرا تولیدات پالایشگاه‌های داخل کشور برای تأمین مصرف بنزین داخل کافی نبود و حدود ۱۰ درصد از بنزین مورد نیاز کشور از طریق واردات تأمین می‌شد و با توجه به ابعاد تأثیر این فراورده نفتی بر اقتصاد کشور و خانوار به پاشنه آشیل سیاست‌های تحریم تبدیل شد. راهکار به‌ظاهر هوشمندانه‌ای در قالب سامانه هوشمند سوخت در سال ۱۳۸۶ اجرائی شد و این‌ در صورتی بود که در هیچ جای جهان استفاده از کارت سوخت مرسوم نبوده است. دولت قبل با فراموش کردن ساده‌ترین اصول اقتصادی، بار دیگر روش آزمون و خطای تجربه‌نشده‌ای را به کار بست که ارزیابی زیان و خسارات آن به این سادگی‌ها نیست و آن اصلی که فراموش شد، این‌ بود که در هر جایی از سیاست‌های سهمیه‌بندی و چندرنخی استفاده شود، بدون‌شک فردای روز اجرای سیاست باید شاهد شکل‌گیری بازار سیاه که منجر به ایجاد ناکارآمدی اقتصادی و تضییع حقوق بیت‌المال و بی‌عدالتی می‌شود، باشیم. هرچند افرادی که از روی دست این و آن یاد گرفته‌اند «آمار» خوب است، درصدد دفاع از سامانه هوشمند سوخت که خود مدلی از اقتصاد گردوخاک‌گرفته کمونیستی به روش مدرن بود، برآمدند. آنها از این نکته ساده هم غافل بودند که در جایی که بازار سیاه شکل بگیرد، امکان تولید آمار اتکاکردنی نه با کارت، بلکه با هر ترفند دیگر وجود نخواهد داشت. با انتشار آمارهای رسمی برای همه مبرهن شد که کارت‌های سوخت که به‌اصطلاح منبع تولید آمار کذایی بودند، هرگز نتوانستند کوچک‌ترین تأثیری بر قاچاق و کنترل مصرف سوخت بگذارد. مدعیان کنترل و مدیریت مصرف بنزین باید توجه داشته باشند که دلیل کنشدن مصرف بنزین در یک دهه اخیر، سوخت‌دادن مردم به مصرف سی‌ان‌جی با توسل به زور قیمت بود؛ به‌طوری‌که با هزینه‌های گزاف و جهش‌های قیمتی بنزین، مصرف سی‌ان‌جی به ۲۰ میلیون لیتر در روز معادل بنزین افزایش یافت که فارغ از مباحث فنی و آثار آن می‌توان گفت که عملاً کارت سوخت جز تحمیل برخی ناکارآمدی‌ها که در ادامه به آن اشاره خواهد شد، هیچ تأثیری بر حجم سوخت مصرفی کشور و نیز بهینه‌کردن آن نداشته است. برقراری بازار سیاه در سایه وجود کارت سوخت و سوءاستفاده برخی جایگاه‌داران از این سیستم به‌ظاهر هوشمند، محیط جذابی برای عده‌ای اندک برای کسب ثروت نامشروع از جیب مردم شده بود. از آثار دیگر کارت سوخت تحمیل‌کردن هزینه تأمین سوخت به‌طور مستقیم از جیب مردم بود؛ زیرا سالانه حدود ۱۰ میلیارد تومان بابت صدور کارت‌های المثنی از متقاضیان آن اخذ می‌شد. برقراری سیاست‌های دوزخی فروش بنزین منجر به تضییع حقوق گسترده بیت‌المال شد. برای مثال، می‌توان مواردی را یافت که بنزین با قیمت ۷۰۰ تومان برای هر لیتر به مصرف‌کننده به فروش رسیده است؛ درحالی‌که دریافت‌کننده مبلغ ۴۰۰ تومان برای هر لیتر را با وزارت نفت تسویه کرده است! در کنار آثار منفی وجود این کارت‌ها، می‌توان به ائتلاف زمان خودروها در جایگاه‌ها و ترافیک‌هایی که در این مجاری صورت می‌گرفت، نیز اشاره کرد. ابطال کارت سوخت از طرف دولت حاضر تصمیم دقیق و درستی بود تا پایانی باشد بر آن سرایی که برای کنترل سوخت و قاچاق به تصویر کشیده شده بود. یادمان نرود در این کشور روزانه در حدود ۲۵۰ میلیون لیتر انواع فرآورده‌های نفتی مصرف می‌شود که حدود ۳۰ درصد آن بنزین و از سوی مردمی که چاره‌ای جز استفاده از خودروهای ناکارآمد و جاده‌های غیراستاندارد در کنار درآمدهای محدود و پایین ندارند، است؛ بنابراین، براساس اصل ساده «نهایی‌گرایی» برای بهینه‌کردن مصرف سوخت در کشور باید در مرحله نخست، سراغ ۷۰ درصد سهم اصلی رفت که نه‌تنها صرفاً غیر از آمار مصرف کلان چیز دیگری در دسترس نیست؛ بلکه در هیچ زمانی هم به آن پرداخته نشده است. طرح ناکارآمد «سامانه هوشمند سوخت» پروژه زیبا و رؤیایی و غیرکارشناسی در راستای مدیریت جهانی بود که به جای پرداختن به علت، معلول را هدف قرار داده بود و علاوه بر واردکردن خسارات جبران‌ناپذیر و اندازه‌گیری‌نشدنی به کشور، حداقل به‌طور مستقیم در حدود هزار میلیارد تومان با تمام هزینه‌ها و لحاظ تورم سالانه به بیت‌المال صدمه زد.

اقتصاد

مرکز آمار ایران از شکاف درآمدی ثروتمندترین‌ها و فقیرترین‌ها خبر داد

ریخت و پاش ۱۲برابری ثروتمندان

۰۰۲۵ است. در مناطق شهری بیشترین کاهش ضریب جینی در سال ۱۳۹۴، نسبت به سال ۱۳۹۳، مربوط به استان‌های آذربایجان غربی، ایلام و البرز بوده است که نشان از بهبود وضعیت نابرابری در این استان‌ها در دوره مذکور دارد.

فقر مطلق

چندی قبل شکوفه قصوری، رئیس گروه آمارهای اقتصادی خانسوار دفتر آمارهای جمعیت، نیروی کار و سرشماری مرکز آمار ایران، در گزارشی با عنوان «نابرابری در ایران در دوره ۱۳۸۰-۹۲» به بررسی وضعیت فقر مطلق و نسبی در کشور پرداخت. براساس این گزارش، ۰۰۱ درصد کل جمعیت کشور، در فقر مطلق زندگی می‌کنند که این رقم در استان سیستان‌وبلوچستان ۰۰۶ درصد است. براساس تعاریف، فقر مطلق دسترسی‌نداشتن به سه نیاز اصلی خوراک، پوشاک و مسکن است و براساس معیاری درآمدی روزانه یک دلارو ۹۰ سنت یا سه‌دلارو ۱۰ سنت در سطح جهان تعریف می‌شود.

نسبت هزینه ثروتمندترین‌ها به فقیرترین‌ها

نکته مهمی که دراین‌خصوص نباید از آن غافل شد، این است که چون ضریب جینی به صورت شاخص ارائه می‌شود، به تنهایی قادر به توضیح سطح نابرابری در جامعه نیست. ازاین‌رو سهم هزینه‌ای دهک‌های مختلف را در تحلیل‌ها نیز باید در نظر گرفت. براساس گزارش مرکز آمار ایران، نسبت متوسط هزینه خانوار در دهک دهم به دهک اول (سهم ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها) از ۱۲،۳۳ در سال ۱۳۹۳، به ۱۲،۶۵ در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است که حکایت از بدترشدن توزیع درآمد است. درواقع خانوارها در دهک اول درآمدی، در سال ۱۳۹۴ معادل ۱۲،۶۵ برابر دهک اول هزینه کرده‌اند. این شاخص که از سال ۱۳۹۰ رو به کاهش گذاشته بود، در سال آغازین شروع به کار دولت یازدهم (۱۳۹۲)، با ۱۰،۶۸ درصد به کمترین میزان خود در یک دهه اخیر رسید. سهم ۲۰ درصد ثروتمندترین به ۲۰ درصد فقیرترین خانوارها (دو دهک اول به دو دهک آخر) از ۲،۶۴ در سال ۱۳۹۳ به ۲،۴۰ در سال ۱۳۹۴ افزایش یافته است. سهم ۴۰ درصد ثروتمندترین به ۴۰ درصد فقیرترین خانوارها (دهک اول تا چهارم به دهک هفتم تا دهم) هم با افزایش ۰/۰۸ واحد درصدی از ۳،۹۳ در سال ۱۳۹۳ به ۴،۰۱ درصد در سال ۱۳۹۴ رسید. نکته درخور توجه درخصوص هر سه شاخص این است که در

مناطق روستایی کاهشی و در مناطق شهری افزایشی هستند؛ به عبارت بهتر در مناطق روستایی وضعیت تفاوت درآمد ثروتمندترین‌ها و فقیرترین‌ها اندکی بهبود یافته است. همچنین مقایسه سهم دهک‌ها از هزینه ناخالص سرانه نشان می‌دهد سهم هزینه‌ای دهک دهم از ۰،۳۰ به ۰،۳۱ افزایش یافته است. تورم به‌عنوان یکی از عوامل مهم بدترشدن وضعیت فقرا در این افزایش سهم نقش درخور توجهی دارد.

جمع‌بندی

اگرچه براساس گزارش منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران، شاخص ضریب جینی در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل از آن ۰/۰۲ واحد درصد بهبود یافته است، اما باید توجه داشت در این سال‌ها اصلاح یارانه‌های انرژی، تشدید تحریم‌های بین‌المللی و کاهش قیمت نفت رخ داده است که همگی می‌توانند بر این بهبود روند اثرگذار باشند. درواقع نمی‌توان گفت این بهبود تنها به‌دلیل سیاست‌های توزیع درآمد دولت رخ داده است. مطالعات مختلف نشان می‌دهد کاهش ارزش پول ملی سبب کاهش نوسانات منطقه‌ای ضریب جینی می‌شود و این امر بر بهبود وضعیت نابرابری در استان‌ها تأثیر درخور توجهی داشته است. ضمن اینکه بخش دیگری از این گزارش نشان می‌دهد نسبت هزینه ۲۰ و ۴۰ درصد ثروتمندترین به فقیرترین خانوارها بیشتر شده و درنهایت توزیع درآمد به ضرر دهک‌های پایین بوده است.

قطر در قراردادی با بویینگ رقیب ایران شد

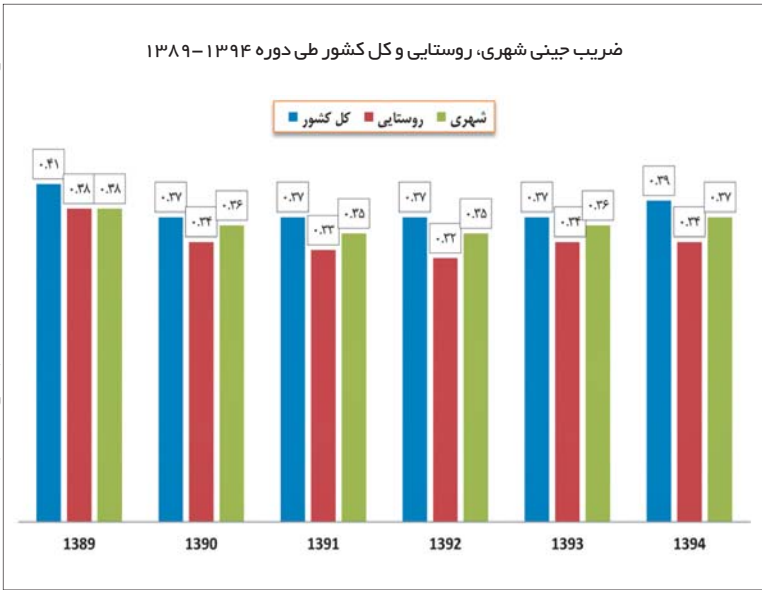
به‌دنبال اعلام مجوز فروش بویینگ به ایران، شرکت هواپیمایی قطر از برنامه خود برای خرید صد فروند هواپیما از بویینگ خبر داد. دبلی‌میل در گزارشی نوشت: قطر ۳۰ فروند از هواپیمای نسل جدید بویینگ 787s و ۱۰ فروند بویینگ 777s را به قیمت ۱۱،۷ میلیارد دلار خریداری می‌کند، ضمن اینکه قرارداد برای خرید هواپیماهای ۷۳۷ اولین قرارداد در ۱۵ سال گذشته است که براساس آن قطر ایرویز هواپیماهای باریک را برای خطوط هوایی خود خریداری می‌کند. به گزارش خبرنگاران، شرکت هواپیمایی قطر اعلام کرد این هواپیمایی روز چهارم به‌دلیل تأخیر ایرباس در ارائه هواپیماهای خریداری‌شده این کشور، قرارداد خرید ۶،۹ میلیارددلاری را با بویینگ امضا کرده است. براساس این توافق، قطر ۳۰ فروند از هواپیمای نسل جدید بویینگ 787s و ۱۰ فروند بوسینگ 777s را به قیمت ۱۱،۷ میلیارد دلار خریداری می‌کند. شرکت هواپیمایی قطر همچنین در نامه‌ای از قصد خود برای خرید ۶۰ فروند بویینگ ۷۳۷ با بدنه باریک خبر داده است. این قرارداد در کل ارزشی ۱۸،۶میلیارددلاری دارد. از قرارداد برای خرید بویینگ‌های 737s در شرایطی رونمایی شده است که انتقادهای زیادی از جانب قطر به ایرباس صورت

خبر

بعد از رنو و پژو، بنز هم می‌آید

● معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام کرد: در هفته گذشته یکی از خودروسازان داخلی با کمپانی بنز وارد مذاکراتی شده که تقریباً نهایی است. منصور معظمی در برنامه گفت‌وگوی ویژه خبری شبکه دو سیما اظهار کرد: توافق‌نامه اخیر با رنو به‌منظور استفاده از توانمندی‌های بیرونی انجام شده است که امیدواریم پس از مذاکرات تکمیلی به قرارداد برسد. وی افزود: این تفاهم‌نامه یک سرمایه‌گذاری مشترک است که به صورت ۶۰ به ۴۰ و با ظرفیت تولید دو فاز ۱۵۰ هزارتایی و ۳۰۰ تایی دیده شده است. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت عنوان کرد: محصولات تولیدی که در این تفاهم‌نامه به میان آمده، به نام‌های نیوسیپبل و نیو داستر است که طبق تعهدات تعریف‌شده برای شریک فرانسوی در فاز اول باید ۴۰ درصد از این خودروها ساخت ایران باشد که در روند زمان مشخصی این رقم به ۶۰ تا ۸۰ درصد افزایش یابد. معظمی تصریح کرد: ۳۰ درصد از تولید سالانه خودروهای ذکرشده باید با کمپانی بنز آلمان وارد منطقه به صادرات برسد. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت تصریح کرد: سال قبل ۶۰۰ میلیارد تومان و امسال هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان از سهام سازمان گسترش به بخش خصوصی واگذار شده که این امر در چارچوب حمایت این مطلب که در هفته گذشته یکی از خودروسازان داخلی با کمپانی بنز آلمان وارد مذاکراتی شده که تقریباً نهایی است، ادامه داد: هم‌اکنون تفاهم میان خودروساز ایرانی و رنو فقط در حد توافق‌نامه است و هنوز به چکش‌کاری نیاز دارد. او گفت: شرطی که برای خودروسازان فرانسوی در این توافق لحاظ شده، بهره‌مندی از توانمندی‌های ایرانی در قالب مشارکت است. معظمی گفت: به منظور جلوگیری از بدعهدی فرانسوی‌ها در این توافق‌نامه، بندهایی در قالب پائنتی آورده شده است که امکان فسخ یا نصفه‌کاره رهاکردن قرارداد را کم می‌کند. وی یادآور شد: قرار است در فاز اول قرارداد ۳۵۰ تا ۴۰۰ میلیون دلار و در فاز دوم ۷۰۰ تا ۸۰۰ میلیون دلار از سوی فرانسوی‌ها سرمایه‌گذاری شود. او افزود: رنو همچنین موظف است که طرح و توسعه را به ایران بیاورد. همچنین در این قرارداد تولید گیربکس، موتور خودرو، شاسی و بدنه در ایران انجام شود. معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: کمپانی رنو همچنین موظف است در قالب جوینت‌ونچر، ۳۰ درصد تولید سالانه‌اش را با کارشناسی طرف ایرانی به صادرات برسد.

منبع: مرکز آمار ایران گزارش ضریب جینی (توزیع درآمد) سال‌های مختلف



سهم ۲۰ درصد فقیرترین جمعیت						
۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
شهری	—	۰،۰۰۶	۰،۰۰۷	۰،۰۰۷	۰،۰۰۷	۰،۰۰۷
روستایی	—	۰،۰۰۶	۰،۰۰۷	۰،۰۰۸	۰،۰۰۸	۰،۰۰۷
کل کشور	—	۰،۰۰۶	۰،۰۰۷	۰،۰۰۷	۰،۰۰۶	۰،۰۰۶

سهم ۱۰ درصد ثروتمندترین به ۱۰ درصد فقیرترین						
۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
شهری	۱۳،۱۳	۱۲،۴۵	۱۰،۱۷	۹،۸۴	۹،۵۱	۱۰،۵۹
روستایی	۱۳،۱۹	۱۲،۶۳	۹،۳۸	۸،۷	۸،۲۳	۹،۳۷
کل کشور	۱۵،۹۷	۱۴،۷۱	۱۱،۰۹	۱۰،۷۹	۱۰،۶۸	۱۲،۶۵

سهم ۲۰ درصد ثروتمندترین به ۲۰ درصد فقیرترین						
۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
شهری	۷،۷۹	۷،۴۲	۶،۳۲	۶،۱۹	۶،۰۰	۶،۳۹
روستایی	۷،۶۲	۷،۳۷	۵،۸۵	۵،۶۰	۵،۳۰	۵،۸۳
کل کشور	۹،۰۰	۸،۵۴	۶،۷۸	۶،۶۵	۶،۵۷	۷،۲۶

سهم ۴۰ درصد ثروتمندترین به ۴۰ درصد فقیرترین						
۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴
شهری	۴،۱۹	۴،۰۴	۳،۶۱	۳،۵۵	۳،۶۲	۳،۷۲
روستایی	۴،۰۵	۴،۰۰	۳،۳۹	۳،۳۲	۳،۱۷	۳،۳۶
کل کشور	۴،۶۳	۴،۵۰	۳،۸۰	۳،۷۵	۳،۷۱	۴،۰۱



موسسه نیکوکاری مهرآفرین ضمن عرض تسلیت به مناسبت ایام سوگواری امام حسین (ع) آمادگی خود را جهت دریافت نذورات خیرین محترم جهت کودکان بد سرپرست و بی سرپرست اعلام می دارد .

کمک به کودکان نیازمند

شماره گیری کد از طریق موبایل

#۳*۷*۷۳۳

شماره کارت بانک ملی

۰۰۳۸-۹۹۵۰-۹۹۱۱-۹۶۰۳۷

شماره حساب جاری بانک ملی

۰۱۰۳۸۰۴۲۰۸۰۰۲

با ما تماس بگیرید

۰۳۵۲۶۰-۰۲۱

www.mehrafarinorg.com



موسسه نی‌کو‌کاری مهر آفری‌ن

حامی کودکان نی‌ازمند